

sv. **Vít** - jeden zo *štrnástich pomocníkov v núdzi*, kresťanský *svätec*; jeho *atribútom* bol *kohút* a *kotol* (bol uvarený); ochranca mládeže (pozri *patrón*), vzývaný pri rôznych ochoreniach; *relikviu* v podobe jeho paže dostal *Karol IV.* a bola uchovávaná v ním založenom chráme sv. Víta na *Pražskom hrade*; pozri *uvarenie*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Vitus>

Majster Theodorik: Svätý Vít (14.st.)

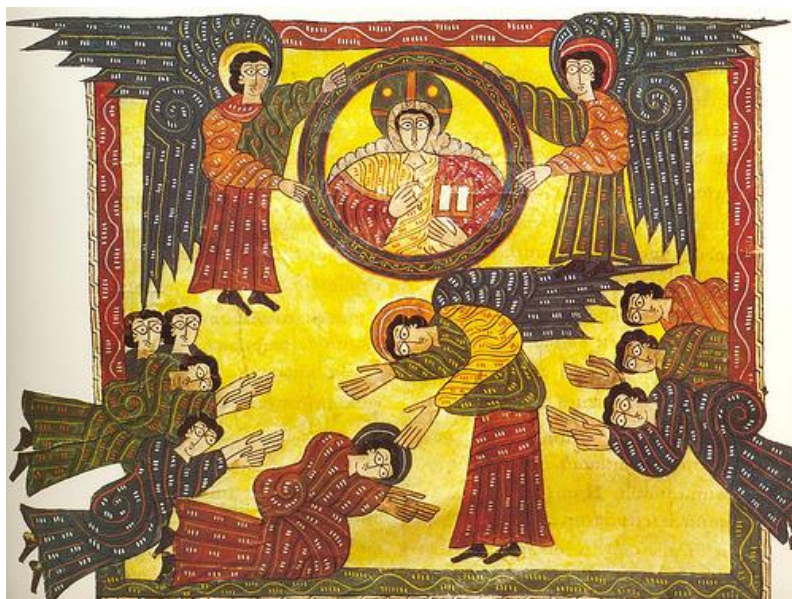
M. J. Schmidt: Martýrium sv. Víta (1772)

„**vita brevis, ars longa**“ - lat. - „život je krátky, umenie dlhé“; *Seneca* v latinskom podaní *Hippokrata*; pozri *umenie*

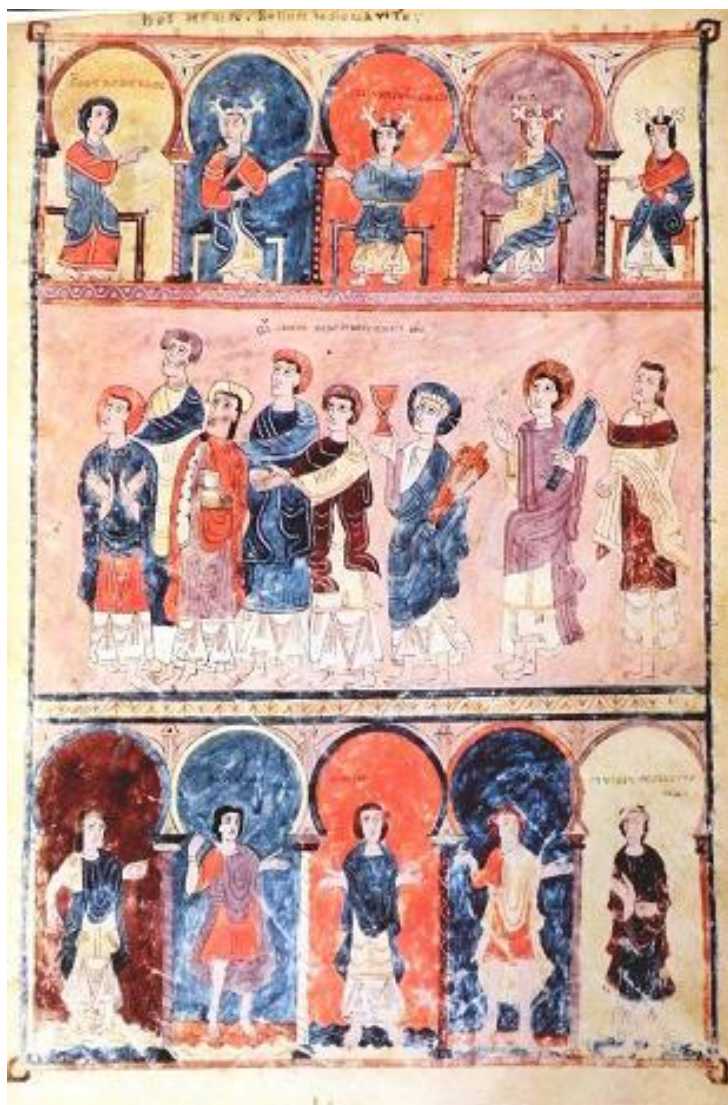
Vítanie nebeského ženícha/Svadba Baránkova - (*Zjavenie Jána 19,5-10*); **Od trónu však zaznel hlas** (nebeskej bytosti), **volajúci: Chváľte nášho Boha** (podobne Žalm 134,1) **všetci Jeho služobníci, ktorí sa ho bojíte, malí i veľkí** (odstupňovanie charakteristické pre synagogálnu liturgiu)! **Potom som počul** (sv. Ján) **hlas akoby z veľkého zástupu** (anjeli; cirkev, resp. martýri; spev anjelov, ktorý opakuje cirkev), **hukot mnohých vôd** (podobne 1,15: *Sedem svietnikov*; 14,2: *Nová pieseň*) **a rachot mohutných hromov** (6,1: *Apokalyptickí jazdci*; zdôraznenie oslavy trojitým označením): **Aleluja! Ujal sa vlády kráľovstva Pán, náš Boh všemocný** (Jánovo obvyklé označenie Boha: 1,8:

Druhý príchod Krista; 4,8: Videnie štyroch apokalyptických bytostí; 11,17: Videnie Boha na nebi; 15,3: Oslava Boha pred pliami; 16,7: Vyliatie štyroch čiaš; 21,22: Nový Jeruzalem! **Radujme sa a veselme sa** (kresťania na zemi alebo mučeníci v nebi, ktorí predovšetkým majú právo na titul Božích služobníkov; podobne Žalm 118,24), vzdávajme Mu slávu (podobne 11,13: *Zmeranie Božieho chrámu*), **že prišla svadba Baránkova** (vrchol blaženosti cirkvi; najtesnejšie spojenie s Kristom v cirkvi; podobne *Ozeáš 2,18; Izaiáš 64,4*) **a manželka jeho (cirkev) sa pripravila a smela sa obliecť do bieleho, čistého kmentu** (biele rúcho znakom Božej milosti)! **Tým kmentom sú spravodlivé skutky** (plnenie Božích prikázaní; náprotivok k prepychu odevu *neviestky babylonskej*) **svätých** (kresťanov obecne). **Povedal mi** (anjel, hlas): **Napíš** (siedme videnie, ktoré ešte len bude nasledovať): **Blahoslavení, ktorí sú povolaní** (Boh si vyberá; povoláva iba svojich verných stúpcov) **na svadbu Baránkovu! A doložil: Toto sú pravé slová Božie. Ja som mu padol k nohám, aby som sa klaňal** (prejav úcty pred anjelom ako sprostredkovateľom Božieho slova; odkaz na žido-kresťanský kult anjelov), **ale povedal mi: Pozri, nie tak! Som spoluslužobníkom tvojím, i tvojich bratov, ktorí majú svedectvo Ježišovo. Bohu sa klaňaj! Svedectvom Ježišovým je duch prorockta** (duch prorockta: Ježišovo svedectvo alebo svedectvo o Ježišovi)

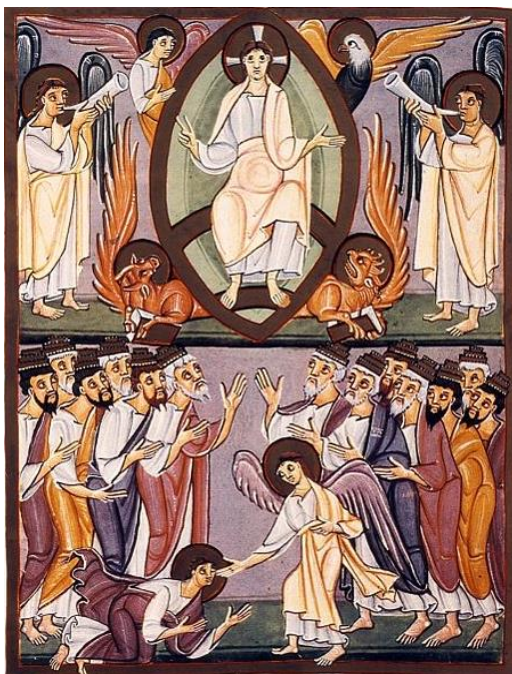
- názov *Svadba Baránkova* je odvodený z veršov 19,7-9; v stredovekých rukopisoch má niekedy vlastnú ikonografiu; pozri *apokalyptické motívy; apokalyptický cyklus*

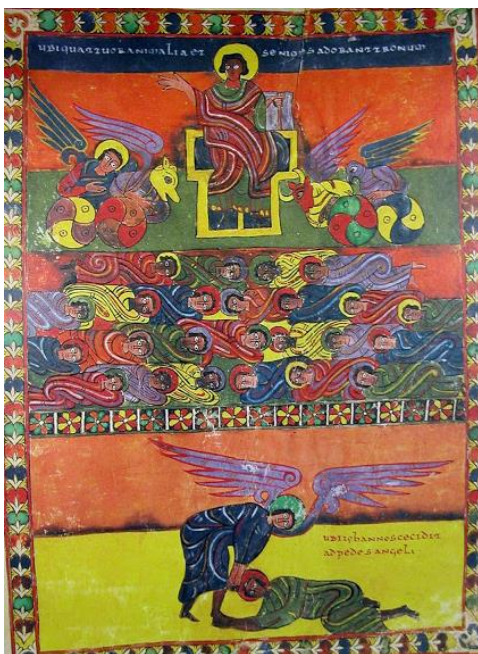
(19,5-6; 19,10. Oslava Boha na nebi. Víťanie nebeského ženicha). **Klaňanie svätých na nebi. Ján ďakuje anjelovi** (Beatus Escorial, , 950-955)

(19,5-10. Víťanie nebeského ženicha). **Svadba Baránkova** (Beatus Girona, 2.pol. 10.st.)

(19,5-6; 19,10. Oslava Boha na nebi. Víťanie nebeského ženicha). **Kľaňanie starších. Ján d'akuje anjelovi** (Bamberská apokalypsa, 1000-1020)
(19,5-10. Oslava Boha na nebi. Víťanie nebeského ženicha). **Kľaňanie starších. Ján d'akuje anjelovi. Los santos del cielo alaban a Dios** (Beatus Millán, 10.-12.st.)

(19,5-6; 19,10. Oslava Boha na nebi. Víťanie nebeského ženicha). **Kľaňanie starších. Ján d'akuje anjelovi** (Beatus Escalada, pol. 10.st.)
(19,5-6; 19,10. Oslava Boha na nebi. Víťanie nebeského ženicha). **Kľaňanie svätých. Ján d'akuje anjelovi** (Beatus Facundus, 1047)

(19,9-10. Víťanie nebeského ženícha). **Hlas od trónu** (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

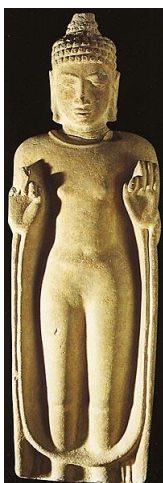

Neznámy autor: Víťanie nebeského ženícha, Svadba baránkova (pergamen, Trinity College, Cambridge; 1220)

La **vita nuova** - **Nový život**

vitarka-mudra - v *budhistickej* kultúre znamená gesto so dvíhnutou pažou (v Thajsku s obidvoma pažami) a prstami zloženými do tvaru kruhu; znamená počiatok pôsobenia náuky, t.j. roztočenia *kolesa náuky*; pozri *čakra, mudra, indické umenie*;

<http://en.wikipedia.org/wiki/File:VitarkaMudra.JPG>

Thajská soška s vitarka-mudra
bohyňa Sarasvatí s vitarka-mudra

víťazka nad hadom - obrazový typ *apokalyptickej ženy*, ktorý sa presadil v barokovom katolíckom prostredí;
Panna Mária s dvanástimi hviezdami drží na rukách dieťa Krista, ktoré na niektorých
vyobrazeniach prebodáva draka krížom (typ Kristus triumfujúci)
víťazná brána - *porta triumphalis*

vít'azná brána Bratislavského hradu

vít'azné slnko - pozri *Sol invictus*; *jeleň*

Vít'azný Baránok - *Premoženie diavla*

vít'azný Kristus - *Kristus vít'azný*

vít'azný kríž - *kríž* zavesený na *triumfálnom oblúku* kostola, bez Kristovho tela; pozri *anastasis* (Becker)

Becker: plastické, v Taliansku maľované zobrazenie *Ukrižovania* Krista, často s Pannou Máriou a sv. Jánom; najmä v románskych kostoloch (10.-11.st.) bol triumfálny kríž (vlastne krucifix) umiestňovaný na *triumfálnom oblúku* alebo *lettneru*; zobrazenie ukrižovaného Krista ako víťaza nad utrpením a smrťou

vít'azný oblúk - *triumfálny oblúk*

vít'azný sprievod - *triumf*

vít'azný stĺp/triumfálny stĺp/monumentálny stĺp - triumfálny pamätník v tvare *stĺpu* s *vlysovou* výzdobou; postavený na pamiatku víťaznej bitky, vojny alebo revolúcie; stĺpec zvyčajne stojí na základni a je korunovaný s víťazstvom symbolom, ako je napríklad socha (orol, vojnový hrdina, alegória národa); socha môže reprezentovať bohyňu *Victoriu/Niké*; v Nemecku, ženské stelesnenie národa, *Germania*; v Spojených štátoch buď ženské prevedenie podľa národa *Liberty* alebo *Columbia*; vo Spojenom kráľovstve, ženské prevedenie *Britannia*; pozri *tropaeum/tropaion*; *triumfálne umenie*, *koptské umenie*

https://en.wikipedia.org/wiki/Victory_column

C. Visscher: Panoráma v ohni. Aeneas vynáša z horiacej Tróji svojho otca Anchisesa (17.st.)

víťazný veniec - zobrazenie ukrižovania bez Krista, iba vo forme *kríža* s víťazným vencom (*vavrín* ?); rané kresťanstvo 4.st.); zobrazenie bez postavy Krista vyplývalo z faktu, že ukrižovanie bolo v *antike* chápané ako potupná smrť; pozri *vavrínový veniec*

víťazstvo - pozri *Niké/Victoria, Minerva, Pallas Athéna, Jupiter, Fortuna; Tyr; Valkýry, Abraxas; orol, vavrín, dub, palma, myrta, diadém, pochodeň/ fakľa; trofej, tropaion/tropaeum, kvadriga; bohovia vojny; v lámaistickom umení symbolizované farbou červenou (pozri farebná symbolika); boj; atribúty, symboly, alegórie a prirovnania; krotiteľstvo*

Baleka v súvislosti s heslom *vták*: *krídla* sú späť s významom *víťazstva* (*Niké, Erós, Nemesis, Tyche, Thanatos*)

Biedermann v súvislosti s heslom *vlk*: Rimania verili, že ak sa pred *bojom* objaví vlk, je to predzvesť blízkeho víťazstva

Biedermann v súvislosti s heslom *kôň*: figuruje ako symbol *víťazstva* (napr. *mučeníkov* nad svetom)

Biedermann v súvislosti s heslom *hus*: ostražitosť husí vraj zabezpečila Rimanom víťazstvo pri pokuse *Galov* dobyť *Kapitol*

Guercino: Alegória Víťazstva (1615)

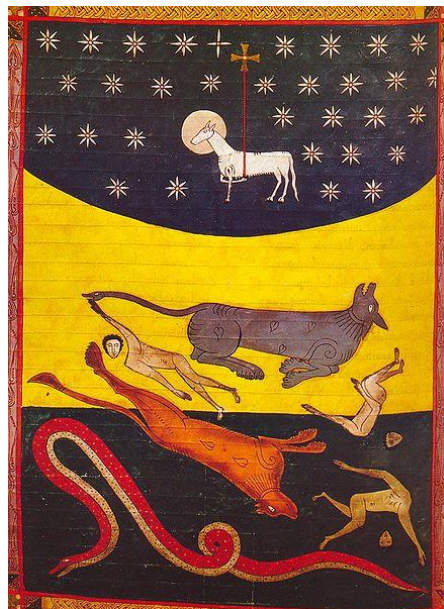
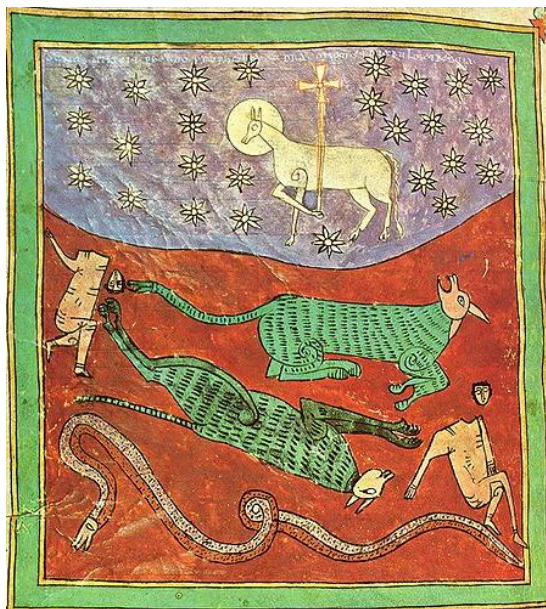

G. Negretti: Alegória víťazstva (16.-17.st.)

Vít'azstvo Baránka nad šelmou a desiatimi kráľmi/Vít'azstvo Baránka nad desiatimi kráľmi - (Zjavenie Jána 17,14-18); **Budú bojovať** (Rímska ríša, cisár a jeho spojenci stelesnení neviestkou babylonskou) **proti Baránkovi** (Kristus; náprotivok k 14,1-5: *Hora Sion*), **ale Baránok zvíťazí nad nimi, lebo je Pánom pánov a Kráľom kráľov** (starý orientálny titul vladárov používaný v Babylonii aj Egypte; titul Boha v *Ezechielovi* 26,7 > *Deuteronomiu* 20,7 > *2Machabejských* 13,4 > *1Henochovej* 9,4 > *1Timoteovi* 6,15; odkaz na kapitolu 19,16: *Videnie jazdca menom Verný a Pravý*), **a s Ním budú, ktorí sú povolani, vyvoleni a verní. Povedal mi ešte (anjel): Vody, ktoré si videl, kde sedí neviestka, sú ľudia, zástupy, národy a jazyky** (vody ako symbol rás a národov; podobne *Izaiáš* 8,7 > *Jeremiáš* 47,2). **A desať rohov, ktoré si videl, a šelma znenávidia neviestku, spustošia ju, obnažia** (zlo zničí samé seba; proroctvo o skaze Ríma jeho niekdajšími spojencami), **budú jesť z jej mäsa a spália ju ohňom** (podobne *Ezechiel* 16,15-41; 23,11-35 > *Micheáš* 3,3 > *Žalm* 27,2; krvavé násilie v časoch Domitiana), **lebo Boh im dal myseľ konať podľa Jeho úmyslu** (satanské sily ako nástroje Boha), **konať jednomyseľne a dať svoje kráľovstvo šelme, dokiaľ sa nesplnia slová Božie. Žena, ktorú i videl, je veľké mesto** (Rím ako princíp Bohu nepriateľskej vlády a viery), **ktoré má kráľovstvo nad kráľmi zeme.**

-námet Vít'azstvo Baránka nad šelmou je súčasťou kapitoly *Neviestka babylonská* a nie okruhu *Tisícročné kráľovstvo* 20,10: *Premoženie diavla*, ktoré sa v stredovekých rukopisoch uvádza aj pod názvom *Baránok víťazí nad šelmou a drakom* alebo *Vít'azstvo Baránka nad šelmou*; nesúvisí ani s *Bitkou na nebi* 12,7-9: (boj archanjela Michaela s drakom) ani s *Premožením diavla* 20,10 pre ktoré stredoveké rukopisy používajú názov *Baránok víťazí nad šelmou a drakom*; správne zaradenie iluminácií z 17,14 a 20,10 je pre ikonografickú blízkosť a podobnosť názvov potom veľmi máťúce a diskutabilné; pozri *apokalyptické motívy, Zjavenie Jána, Beatus, Apokalypsa*

<http://www.johannesoffenbarung.ch/bilderzyklen/facundus.php>

(17,14-18. Neviestka babylonská). **Vít'azstvo Baránka nad šelmou a desiatimi kráľmi** (Beatus Urgell, r. 975)

(17,14-18. Neviestka babylonská). **Vít'azstvo Baránka nad šelmou a desiatimi kráľmi** (Apokalypsa Valladolid)

(17,14-18. Neviesťka babylonská.) **Desať kráľov bojuje proti Baránkovi** (Beatus Burgo de Osmá, 1086)

Neznámy umelec: **Desať kráľov bojuje proti Baránkovi. Víťazstvo Baránka nad desiatimi kráľmi** (Apokalypsa z Getty, 1200-1235)

(17,14-18. Neviesťka babylonská). **Víťazstvo Baránka nad desiatimi kráľmi** (Beatus Saint-Sever, 1060)

Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom - (Zjavenie Jána 19,17-21); **Videl som** (sv. Ján) **stáť anjela v slnku, a skríkol mohutným hlasom** (možno *silný anjel* z 18,11-13: *Pád Babylonu*) **všetkým vtákom** (orlom i supom, hrobárom po bitkách), **ktoré lietajú prostriedkom neba: Poďte a zhromažďte sa na veľký hod Boží** (protiklad hodu Baránka v kráľovstve Božom v 19,9: *Svadba*

Baránkova), aby ste jedli telá kráľov, telá vojvodcov, telá mocnárov, telá koní a tých, ktorí sedia na nich, telá všetkých slobodných aj otrokov, malých i veľkých (odkaz na Ezechiela 39,17-20; podobne *Matúš* 24,28; odkaz na babylonský mýtus: boj *Marduka* a *Tiamat*; udalosť sa dotkne všetkých, ktorí slúžili Satanovi)! **Nato som videl šelmu** (odkaz na 13,1-10: *Šelma morská* v úlohe *Antikrista*) i kráľov zeme, aj ich vojská, zhromaždené bojovať proti tomu, ktorý sedel na koni, a proti jeho vojskám (podobne ako pri *Harmagedone* v 16,16: *Vylíatie šiestej čaše*). **Šelmu zajali a s ňou falošného proroka** (Rím: jeho kňazi, cisári, kult porazený), ktorý robieval znamenania pred ňou a zvädzal nimi tých, čo prijali znak šelmy a klaňali sa jej obrazu. Oboch hodili zaživa (podobne *Numeri* 16,33) do ohnivého jazera horiacej síry (iné meno pre peklo *Gehenu*; večné zatratie a súženie). **Ostatných pomordovali mečom, vychádzajúcim z úst** (slovom Božím) **Toho, ktorý sedel na koni, a všetko vtáctvo nasýtilo sa z ich tiel**; námet *Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom* je súčasťou širšieho celku *Posledné veci na konci sveta* (19,1-21) a na sleduje po pasážach *Oslava Boha v nebi* (19,1-4), *Svadba Baránkova/Vítanie nebeského ženicha* (19,5-10) a *Príchod kráľa kráľov/Videnie jazdca menom Verný a Pravý/Kráľ kráľov* (19,11-16); pozri *apokalyptické motívy*

-epizódou kapitoly *Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a antikristom* je námet *Anjel zvoláva vtákov na veľký hod Boží*, ktorý sa zvyčajne stáva súčasťou širšej kompozície ako vedľajší námet; zriedkavo sa objavuje ako samostatný námet (*Beatus Escalada*, *Apokalypsa glosovaná*)

-v súvislosti s heslom *Beatus Girona*: miniatúra „*Víťazstvo jazdca nad šelmou*“ zachytáva okamih zajatia šelmy a *falošného proroka* (19,20), čo je v súlade s legendou na hornom okraji obrázka: „uestia et pseudo p[ro]p[h]eta captus est“ (ako zajatý je pseudoprorok); dvaja muži ozbrojení budzogaňom bijú štvornohé zviera s rohom na čele, za ktorý sa ho pokúša chytiť polonahý muž; ďalšie dve postavy bojujú s falošným prorokom s tmavou svätožiarou, ležiaceho na zemi; jeden z mužov ho drží za vlasy, aby demonštroval svoju kontrolu nad porazeným; vpravo od tohto výjavu leží nahý mŕtvy muž tmavej farby, ktorého telo a oči klovú dva vtáky; príbeh vysvetľuje legenda: „VBI saturati sunt abibus / de carnibus EOR[um]“; farba pásov symbolizuje obsah deja: červený a žltý pravdepodobne odkazujú na oheň, do ktorého boli šelma a falošný prorok uvrhnutí (19,19); tento námet sa v rôznych rukopisoch značne odlišuje; za najstaršiu verziu sa pokladá *Beatus Morgan* (r. 962) a *Beatus Girona* (r. 975)

(19,19-20. *Víťazstvo kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom*). **Zajatie šelmy a falošného proroka. Veľký hod Boží** (*Beatus Silos*, 1109)

(19,11-16. 19,17-18. Príchod Kráľa kráľov. Víťazstvo kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Jazdec na bielom koni. Veľký Boží hod** (Bamberská apokalypsa, 1000-1020)
(19,17-21. Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Smrť kráľov a sírové jazero** (Beatus Arroyo, 1.pol. 13.st.)

(19,19-20. Víťazstvo kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Zajatie šelmy a falošného proroka** (Bamberská apokalypsa, 1000-1020)
(19, 17-21. Víťazstvo kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Víťazstvo jazdca nad drakom. Ohnivé jazero** (Beatus Navarre, 12.st.)

(19,19-21. Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Pokračovanie bitky a zajatie šelmy** (Apokalypsa 1313)

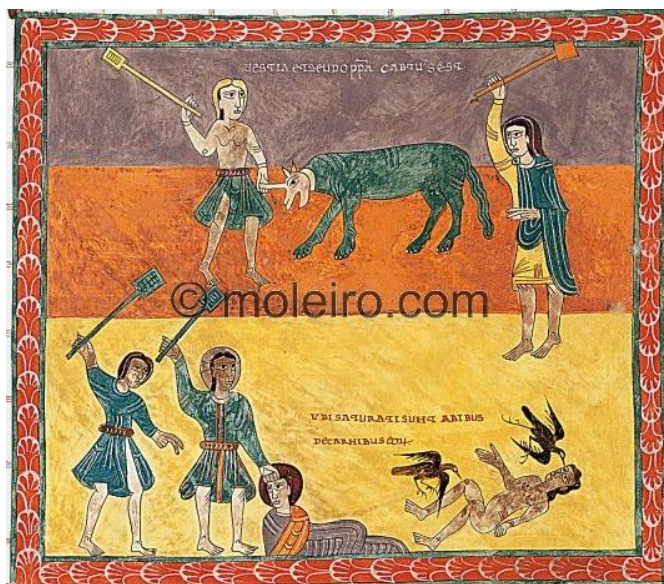
(19,17-21. Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Vojsko Pána proti šelme a falošnému prorokovi** (Beatus Ginevra, 1047)

(19,19-20. Víťazstvo kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Zajatie šelmy a falošného proroka. Veľký hod Boží** (Beatus Huelgas, 1220)

(19,17-21. Víťazstvo kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Zajatie šelmy a falošného proroka** (Beatus Facundus, 1047)

(19, 17-21. Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Víťazstvo jazdca nad šelmou** (Beatus Girona, 2.pol. 10.st.)

(19, 17-21. Víťazstvo kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom** (Apokalypsa Getty, 1255 - 1260)

(19,17-21. Víťazstvo kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Zajatie šelmy a falošného proroka. Vtáctvo hoduje na mŕtvolách** (? Apokalypsa Getty, 1255 - 1260)

(19,19. Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Boj Kráľa kráľov proti šelme** (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

(19,20-21. Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Zajatie šelmy a falošného proroka** (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

(19,19-21. Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Porážka šelmy a kráľov zeme** (Apokalypsa 'Queen Mary, 14.st.)

(19,17-21. Posledné veci na konci sveta). Víťazstvo kráľa nad šelmou a Antikristom (Apokalypsa Bib. de Toulouse, 1220-1270)

(19,20. Posledné veci na konci sveta. Víťazstvo kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Šelma a falošný prorok hodení do ohnivého jazera** (Apokalypsa z Angers, 1377-1382)

(12,1-17. Zatrúbenie siedmej poľnice. 19,1-21. Posledné veci na konci sveta). **Žena vzdoruje drakovi. Víťazstvo kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom** (Apokalypsa Galatina, freska kostola sv. Kataríny, 1435)

J. Duvet: Anjel na slnku zvoláva dravcov (1485-1561)

(19,11-16; Posledné veci na konci sveta. Príchod Kráľa kráľov). **Videnie jazdca menom Verný a Pravý** (Lutherova biblia, 1545)

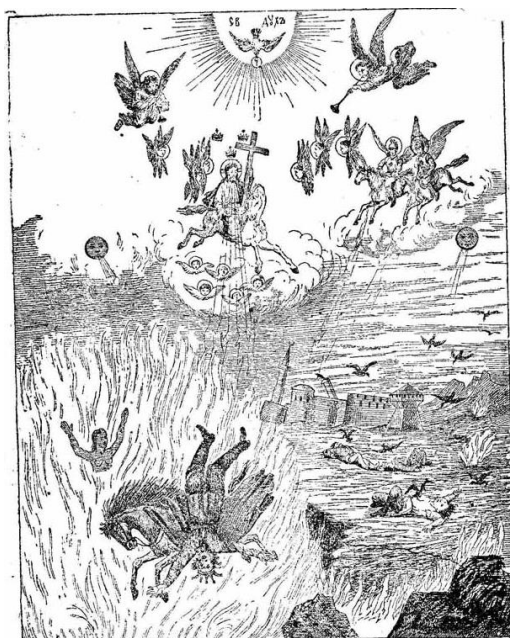

M. Gerung: Videnie jazdca menom Verný a Pravý (16.st.)

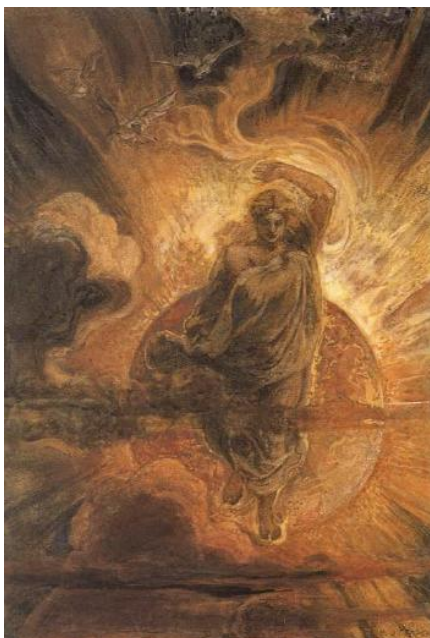
M. Gerung: Biely jazdec a neviestka babylonská/Víťazstvo kráľa kráľov nad šelmou a antikristom (Berner apokalypsa, 2.pol. 16.st.)

E. Altdorfer: Drak uvrhnutý do ohnivého jazera (drevorez, Lübeck Biblie, 1530-1534)

(19,11-16. 19,17-18. Príchod Kráľa kráľov. Víťazstvo kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom).
Jazdec na bielom koni. Veľký Boží hod (Tolkova apokalypsa, výtlačok z 1893)

H. J. Stock: Anjel stojaci v slnku (20.st.)

vitinanky - rus. витинанки/vitinanki z rus. витинать – vyrezávať; poľ. wycinanki, vytynanky; bielorus. vyrazanka alebo vystryhanka; staroslovienske dekoratívne umenie *rezaného papiera* nožnicami alebo špeciálnymi nožmi; dnes sa za vytianky uznáva iba použitie papiera, bieleho alebo farebného, a kartónu; niektorí za vytinanky považujú aj rezby do dreva alebo rastlinného materiálu či kože a kožušiny; vitinanky sa používajú na výzdobu interiéru (ako závesy na steny, okná, rovnako ako police, komíny a ohniská); využívajú sa v každodennom živote a pri príležitosti sekulárnych i náboženských sviatkov; vitinanky sa prvýkrát objavili v Číne so zavedením papiera a prvých primitívnych nožníc v období okolo 200pr.Kr.-200 po Kr. pod menom *jiānzhi* (剪纸); ukrajinská tradícia vytinanky (do kože) je spojená s artefaktmi kočovných národov Altaja, severnej Európy, Balkánu a Slovanov; ide o jemné aplikácie z kože a kožušiny pre odevný a spotrebný tovar; papierová vitinanka neskorého 19.-20.st. je vysoko umelecké remeslo, ktoré vykazuje špecifický charakter v každej miestnej oblasti (rytmus, proporcie, siluety, bohatosť výzdoby); tradičný ornament vitinanok je väčšinou geometrický a kvetinový, vyskytujú sa ľudské i zvieracie figúrky, architektúra a d.; historické dôkazy naznačujú, že vytynanky začali byť vyrábané na Ukrajine na konci 15.st.-zač. 16.st., ale trvalo nejakú dobu, než sa stali neoddeliteľnou súčasťou *úžitkového umenia* praktizovanej na najnižšej úrovni; počas 19.st. sa dekoračný rezaný papier rozšíril po celom ukrajinskom vidieku; poľské wycinanki sa stali populárnym ľudovým remeslom v pol. 18.st., kedy ich pastieri strihali zo stromovej kôry a kože; farebné wycinanki boli nalepené na nábytku alebo krovy ako dekorácia, viseli v oknách a vzhľadom k tomu slúžili aj ako darček; techniky zahŕňajú strihanie, rezanie, dierkovanie, lepenie niekoľkých vrstiev dohromady (nalepianky); niektoré regióny robili biele, iné regióny farebné práce; techniky sa odovzdávali z generácie na generáciu, s novými témami a myšlienkami ako *rezaný papier* sa stali podrobnejšie a zložitejšie; samotné slovo, vytynanky získal meno na začiatku 20.st., ale bolo mnoho iných, regionálnych slov, ktoré boli často používané, ako stryhuntsi, khrestyky a i.; etnografi a historici umenia začal študovať umenie vytynanky a umelci začali hľadať inšpiráciu pre svoje umenie; pozri *rezaný papier, ručné práce, papierové umenie*

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%B%D0%BA%D0%B0>

<https://www.google.sk/search?q=wycinanki+z+papieru&espv=2&biw=1858&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwihR-XfgM7NAhXHXoKHdvYCCQAQsAQIGQ>

<https://www.google.sk/search?q=wycinanki+z+papieru&espv=2&biw=1858&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwihR-XfgM7NAhXHXoKHdvYCCQAQsAQIGQ#tbm=isch&tbs=rim%3ACWcTSRfPkhQhIjgyUiQvu rkj6NekQ9pDjsxpWvQG5Dn9gWlv7wvKThdA5srdLuTlbAambSS8eojkzKeaLQcNd7KqyoSCT>

[JSJC-6uSPoEeWlOUvqU9iuKhIJ16RD2kOOzGkRgR94YX0Xyp0qEgnAW9AbkOf2BRGf3Z7f81oYbi oSCYi_1vC8pOF0DEVUrZw1TVx3rKhIJmyt0u5OVsBoRac7knMU7efAqEgmZtJLx6iOTMhEx 2zJnUtQJqioSCZ5otBw13sqrEUMbLmTOeD4Y&q=wycinanki%20z%20papieru](#)

Vitinanka

Vitinanka

Vitinanka

Strom života (vitinanka)

vitráž - tiež vitrail, vitraj; členenie interiéru (*okno*, stena) zložené zo sklenených dosiek farbených niekedy už v hmote; v *stredoveku* zasklievanie malými farebnými doskami, tvarovo prispôbenými kompozícii, zasádzovanými do olova (spájanie olovenými pásikmi, prútni a upevnenie priečnymi výstuhami oproti vetru, ďalej olovenými úchytkami v podobe drôtikov, naletovaných na olovenú sieť a ovinutých okolo výstuží a spojených s oknami); vitráže domaľované najmä v detailu čiernou farbou; v Európe od 11.st. (najstaršie vo Francúzsku z pol.9.st.), v Čechách od pol.14.st.; opäť obľúbené v 19.-20.st. (zasádzované do betónu alebo umelých hmôt, užívanie rôznych druhov bieleho skla, reliéfne tvarovaného); kresba výtvarne ohraničuje jednotlivé polia; jemnejšia kresba vo vnútri polí (napr. tieň drapérie) dosahované vyškrabovaním ľahko taviteľného skla

olovnatého; v neskorom stredoveku objavené ďalšie postupy, napr. pokrývanie číreho skla tenkou sklenou farebnou vrstvou, ktorú bolo možné v rôznej sile vybrúsiť a vytvárať tak tónové odtiene farebnosti; vitráže sa opäť objavovali často na prelome storočia v *secesii*; pozri *umelci vitráže*

Baleka v súvislosti s heslom *gotický sloh*: poslanie nástenného maliarstva prebrala vitráž; známe boli práce z dielne St.Denis (st.Denis, Chartres: na 146 oknách chrámu zachytených 1359 výjavov; St. Chapelle v Paríži)

pozri *maľba na skle*; *mesačné obrazy*; *kružba*; I. Claesz van Swanenburg, J. de Gheyn I., R. Szyszkowitz, J. Thornton z Coventry

http://en.wikipedia.org/wiki/Stained_glass

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/11321594756/in/photostream/>

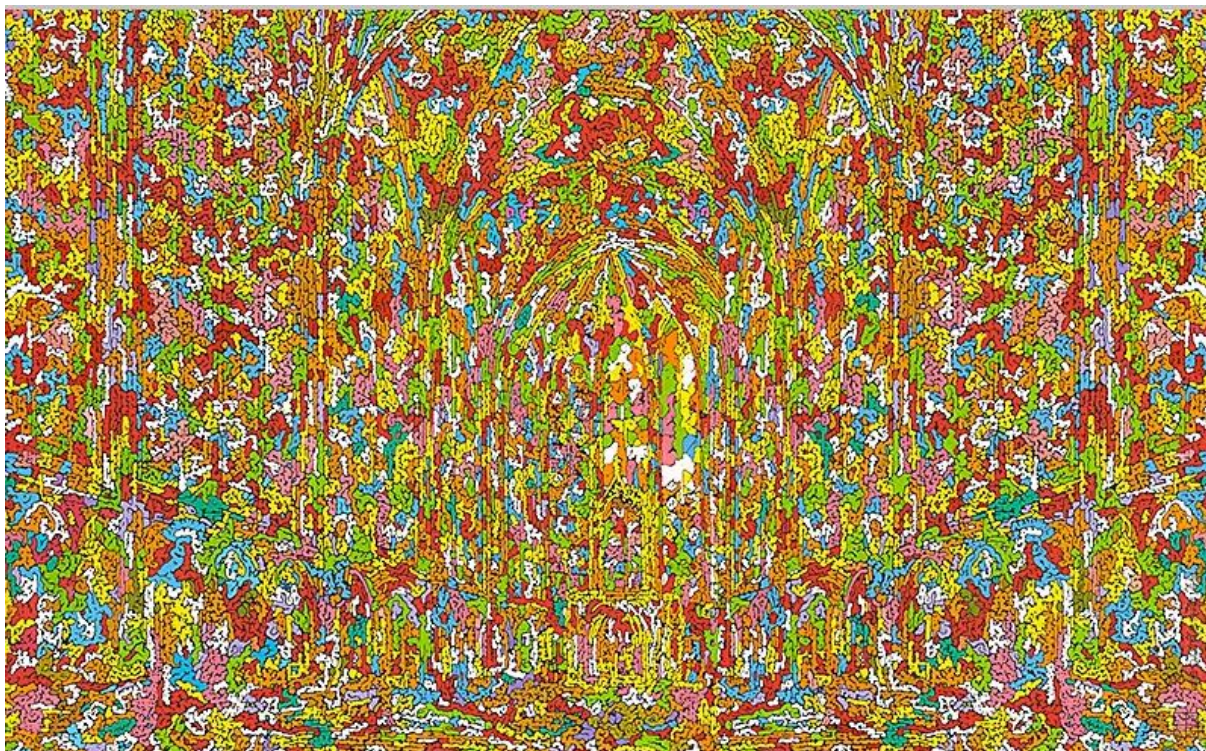
<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/11321565156/in/photostream/>

J. Thornton: Sedem kresťanských zborov (vitráž východného okna Yorského kláštora, 15.st.)

E. de Witte: Starý kostol v Delfách (1642-1692)

Marko Blažo: Saint-Chapelle (2010)

vitráž musívna - *vitráž* so sklom farbeným v mase a potom vyrezávaným

http://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_ze_Szczepanowa

Volské oko kostola z 15.st. s neorománskou vitrážou (Kostol sv. Justina, Frankfurt-Höchst, Nemecko)

vitráž z vrstveného skla - sklené tabličky oblievané tenkou vrstvou farebného skla

***vitrážisti** -

<http://de.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Glasmaler>

***vitrážisti holandskí** - *holandskí umelci vitráže*

***vitrážisti podľa národnosti** -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Stained_glass_artists_and_manufacturers

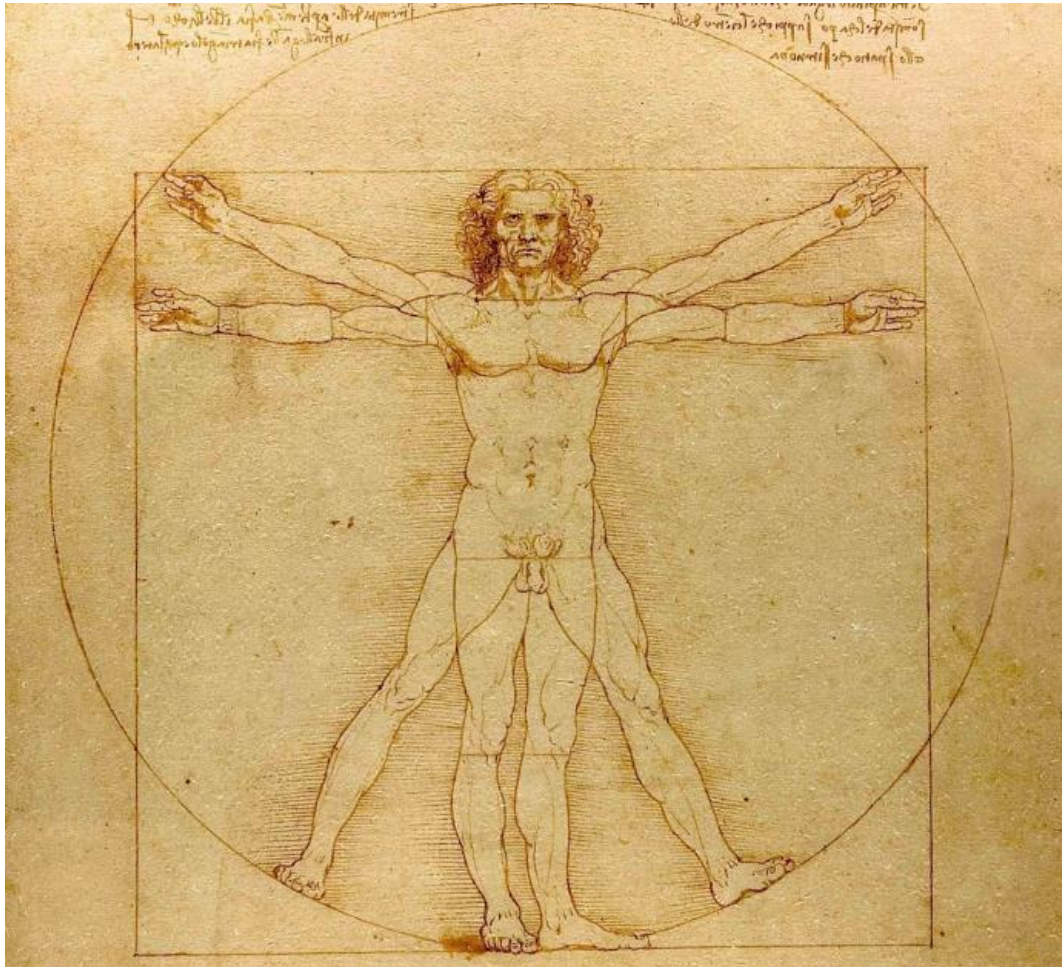
***vitrážisti rakúski** - *rakúski vitrážisti*

***vitrážisti škótski** - *škótski umelci vitráže*

Vitruviiov muž/vitruviánsky muž - lat. *homo vitruvis*; človek, ktorého proporcie sú vpísané do kružnice a štvorca, dvoch základných geometrických tvarov; podobu takého ideálneho človeka nakreslil Leonardo da Vinci; pozri *Vitruvius, architektúra rímska*

-kresba *Leonarda da Vinciho* vyjadrujúca harmóniu mužského a ženského princípu prostredníctvom prieniku kruhu a štvorca, do ktorých je vpísaná kresba nahého muža s rozťahnutými rukami (tvar *pentagramu*); Vitruvius bol rímsky architekt z 1.st.pr.Kr. a vojnový staviteľ *Ceasara*, autor súhrnného diela o architektúre, *urbanizmu* a príbuzných odboroch (Desať kníh o architektúre), ktorý ovplyvnil európsku, najmä *renesančnú* architektúru; pozri *modul*

Nardini: „Vitruviiov muž“ je grafickým vyjadrením a výsledkom štúdií „božských proporcií ľudského tela

Leonardo da Vinci: Vitruviov muž (1490)

Vitruvius - [www : Marcus Vitruvius](http://www.wikipedia.org/wiki/Vitruvius): (80/70pr.Kr.-15 po Kr.), starorímsky technik, architekt a autor diela „De architectura“, v ktorom sa dochovali cenné poznatky o rímskom a stavebníctve a architektúre; podľa Vitruvia by všetky stavby mali vychádzať z prírody a jej bezmedznej účelovosti; vrcholom stavebníckeho umenia, ktoré sa pokúša architekt pochopiť, je konštrukcia samotného ľudského tela; Vitruvius je autorom konceptu známeho ako *homo vitruvis* (vitruviánsky muž), teda človek, ktorého *proporcie* sú vpísané do *kružnice* a *štvorca*, dvoch základných geometrických tvarov; podobu takého ideálneho človeka nakreslil *Leonardo da Vinci*; pozri *architektúra rímska*, *L. B. degli Alberti*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Vitruvio>

Vitter Caspar van - (†1736); narodený ako Jasper van Adriaensz Wietel; varianty mena Gaspare Vanvitelli, Gasparo degli Occhiali, Gasparo Dagli Occhiali, Gaspare van Vitelli; holandský maliar, ktorý urobil kariéru v Ríme, kde hral kľúčovú úlohu vo vývoji žánru topografickej maľby známej ako *veduta*

http://en.wikipedia.org/wiki/Caspar_van_Wittel

C. van Vitter: Piazza Navona, Rím (veduta, 1699)

C. van Vitter: Pohľad na Neapol (veduta, 17.st.)

Vivarini Alvise - (†1505); tiež Luigi Vivarini; taliansky maliar; bol synovcom B. Vivariniho (†1499) a Antonia Vivariniho (†1480); vyučil sa u G. Belliniho; veľa z jeho prác sa stratilo; pozri *maliarske rodiny*

<http://dia.ktf.cuni.cz/synopsis/severniitalie/benatsko/benatskozivotopisy/10-vivarini-antonio>
http://it.wikipedia.org/wiki/Alvise_Vivarini

A. Vivarini: Ukrižovanie

A. Vivarini: Polyptych tabuľového oltára

Vivarini Antonio - (†1480); taliansky maliar z počiatku renesancie, ktorý pracoval prevažne v Benátskej republike; je pravdepodobne najstarší z rodiny maliarov; starší brat *Bartolomea Vivariniho* a strýko *Alvise Vivariniho*; pozri *maliarske rodiny*

http://en.wikipedia.org/wiki/Antonio_Vivarini

<https://www.google.sk/search?q=Vivarini+Antonio&espv=2&biw=1858&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=FXHaVJrhDIOxUZOKg9AI&ved=0CB4QsAQ&dpr=1>

A. Vivarini: Klaňanie troch kráľov (1445-1447)

Vivarini Bartolomeo - (†1499); taliansky maliar činný v 1450-1499; brat A. Vivariniho (1480) a strýko Alvise Vivariniho; naučil sa olejomalbe od *Antonella da Messina*; pozri maliarske rodiny

http://en.wikipedia.org/wiki/Bartolomeo_Vivarini

B. Vivarini: Stretnutie pri Zlatej bráne (freska, kostol S. Maria Formosa, Benátky, 1473)

Vivier Roder - (†1998); francúzsky módnny návrhár, ktorý sa špecializoval na *topánky*; jeho najväčším vynálezom boli *ihličky*; bol nazývaný *Fragonardom* obuvi; jeho topánky nazývali *Fabergé* obuvou pre svoju vycibrenosť; svoje bohato zdobené topánky nazýval sochami; používal *perly*, *koral*, *čipky*, rôzne *aplikácie*; navrhoval pre kolekcie Christiana Diora (pozri *móda*); jeho dizajn značky Pilgram získal medzinárodnú publicitu a bol veľa napodobňovaný

vizigótske kráľovstvo - ranofeudálny štát *Germánov* po rozpade *Západorímskej ríše* v 5.st. na území dnešného južného Francúzska, Španielska a Portugalska; na území Talianska vytvorené kmeňom Ostrogótov *ostrogótske kráľovstvo* (pozri *Gótovia*); pozri *barbarské ríše*, *Illýria*, *Gótovia*; *arte preromanico*, *Hispania*, *Benátky*, *Rím*; *barbarské ríše*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Visigoti>

vizigótska architektúra - Dudák: predrománska architektúra (pozri *predrománske umenie*) vizigótskeho kráľovstva v Španielsku (5.-poč.8.st.) a architektúra astúrskeho kráľovstva (severozápadné Španielsko) po obsadení Iberského poloostrova Arabmi (8.-10.st.; pozri *Mauri*); Vizigóti postupne obsadili polostrov od 5.st. a v priebehu 6.st. vytvorili stabilizovaný štátny útvar, ktorý dosiahol vrchol v 2.pol.7.st.; v rokoch 711-720 vizigótske kráľovstvo dobyté Arabmi (s výnimkou Asturie); vizigótska architektúra v Španielsku 7.st. ovplyvnená byzantským dvorským štýlom; stavali sa trojloďové *baziliky* s plochým stropom alebo s jednoduchou pásovou *valenou klenbou* (v *apsidách*); a s drevenou strechou; typické boli vysoké štíhle *arkády* v strednej lodi a *oblúk podkovový* (nezávisle na arabskej architektúre); používali sa početné *spolia* (hlavice stĺpov); kresťania na území obsadenom Arabmi vytvorili vlastný *mozarabský* štýl; vizigótska architektúra sa ďalej rozvíjala v 8.-10.st. v Astúrii, ktorá nebola dobytá Arabmi; na tomto území v Oviedu sa vytvoril tzv. *astúrske predrománske štýl* tu sa uplatnili komplikované pôdorysy (najmä vo tvare *kríža gréckeho*), a valené klenby; významnou pamiatkou je prijímacia sieň letného paláca kráľa Ramira, neskoršie premenovaná na kaplnku Santa Maria de Naranco; ďalšie pamiatky: *katedrála San Salvador*, kráľovské paláce

vizigótske písmo - druh latinského písma na Pyrenejskom polostrove, vyvinuté z *mladšej rímskej kurzívy*; užívané v 7.-11.st. (*mosarabský* variant) alebo do 13.st. (*leconský* variant); knižné vizigótske písmo vytlačené *karolínskou minuskulou* z prelomu 11.-12.st.

Vizigótske tabuľky - *bridlicové* tabuľky s biblickým textom v latinskom dialekte, z ktorého neskoršie vznikli románske jazyky; tabuľky sú datované do 6.-7.st.; niektoré obsahujú pasáže zo Žalmov a *evanjelií*; *bridlicové* tabuľky boli lacnou náhradou za drahý *pergamen*, na ktorý sa v stredovekých kláštoroch prepisovali ilustrované *bible*

vizigótske umenie - pozri *vizigótske písmo*, *vizigótska architektúra*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Visigothic_art

Vizigóti -

<http://es.wikipedia.org/wiki/Categor%C3%ADa:Visigodos>

Vizkelety Béla - (†1864)

B. Vizkelety: Víťazný sprievod rodu Hunyadi (1857)

vizovické cesto - prírodný materiál z hladkej múky, octu a soli; tvarovaný ako iná modelovacia hmota valkaním, strihaním apod.; pečený v rúre; drobné výtvy vizovického cesta používané ako originálne ozdoby na svadobné koláče, *adventné vence*, vianočné ozdoby ap.; obdobné je cesto zložené z hladkej múky soli a niekoľkých kvapiek oleja (pomer: 340g múky, 270g soli, 4-5kvapiek oleja, bielok na potretie cesta); cesto sa pečie pri teplote 110°C osem hodín alebo sa suší na horúcom radiátore

TV: vizovické cesto je spojené s pekárskou rodinou Lutovských; počiatky jeho tradície sa datujú do roku 1850; pekár najprv piekol z bežného sladkého cesta figúrky zvieratiek a neskôr už len z obyčajného cesta, lebo jeho produkty boli výhradne určené na ozdobu *vianočného stromčeka*, výzdobu sviatočne prestretého stola ap.; zloženie cesta je veľmi jednoduché: na pol kg hladkej múky sú dve dcl vody; pred pečením sa cesto dôkladne potrie rozšľahaným celým vajcom, aby dostalo charakteristickú zlatú farbu; cesto sa pečie v rúre pri miernej teplote, alebo skôr sa suší asi 4-5 hodín, kým nezíska okrovú farbu; jstevujú však aj výrobky veľmi bledej farby bez lesku, pripomínajúce svetlú hlinu alebo drevo

-odvážim si 0,5 kg hladkej múky, odoberiem z nej asi polovicu, urobím v nej jamku, nalejeme do neho 200 ml vody a ručne vypracujem vláčne cesto; potom postupne do cesta pridávam zvyšnú múku, až získam tuhú hmotu; cesto je potreba naozaj dôkladne premiesiť, najmenej hodinu; hotová hmota je hladká, bez hrudiek a dávam ju potom v igelite odležať do chladničky - obvykle cez noc; potom ju hneď spracujem; cesto by nemalo odpočívať príliš dlho, so starým cestom sa už nepracuje tak dobre; druh múky má vplyv na farebný odtieň hotového pečiva; používam múku na chlieb z pekárne - hotové výrobky majú príjemnú zlatohnedú farbu; aby mi pri práci na stole neobschlo, prikrývam je plastovou škatuľou na potraviny; je to pohodlnejšie, než je pri práci neustále vyberať a ukladať do igelitového vrečka; niektoré recepty radia pridávať do cesta trošku octu, aby sa oddialilo kvasenia; ale keď som to skúšala, nespoznala som rozdiel; pracujem na stole s hladkou umakartovou doskou, na ktorej cesto pri tvarovaní nelepí; niektoré návody radí plech nemastiť, avšak hlavne väčšie kusy sa mi v rúre na plech prichytili a išli z neho zle uvoľniť; plech treba potrieť tukom naozaj len jemne, aby pečivo pri sušení po plechu neputovalo; ozdobu či figúrku zostavujem na hladkom drevenom lopári, z ktorého potom hotové dielo zospodu opatrne uvoľním tenkou oceľovou planžetou a prenesiem na ľahko vymastený plech na pečenie; výrobky pripravené na pečenie nechám dve tri hodiny oschnúť a potom ich potrieme rozšľahaným vajíčkom, aby získali lesk; skúšala som pečivo potierať len rozšľahaným žĺtkom, ale výrobky mali príliš tmavý odtieň

vizuálna poézia - z lat. visus – „zrak“; zrková poézia; vo výtvarnom umení prúd vychádzajúci z *konkrétnej poézie*, pre ktorý sú *písmená* a *číslice* základnými prvkami a zvyčajne aj výhradnými nositeľmi obrazového a tým aj myšlienkového významu, ktorý slovo a obraz zlučuje; prechod od konkrétnej poézii k vizuálnej predstavujú *kaligrame* G. Apollinaire; stredovek poznal *kaligrafované* obrazové básne: *technopignion/paignion*

vizuálne umenie -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Visual_arts

vizuálni umelci - *umelci vizuálni*

vizuálny - *optický*; z lat. visus - „zrak“; pozri *eidetizmus*; porovnaj *haptický*

vizuálny dizajn - *dizajn* v oblasti *písma*, *plagátu*, *reklamy*

Vjazd Ježiša do Jeruzalemu - *Vstup Ježiša do Jeruzalemu/Vchod do Jeruzalemu*